

تحلیلی بر وضعیت مؤلفه‌های کالبدی - فردی در مجتمع‌های مسکونی با

رویکرد ارتقاء کیفیت محیط

(نمونه‌های موردی: مجتمع پردیسان رشت و ارغوان انزلی)

زهرا مرتضوی^۱، امیررضا کریمی آذری^{۲*}، سیدرضا آزاده^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه گیلان، Z.Mortazavi1993@yahoo.com

۲- دانشیار و عضو هیئت علمی گروه معماری، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، amirreza_karimiazari@guilan.ac.ir

۳- دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم جغرافیا و برنامه‌ریزی، دانشگاه اصفهان، seyedrezaazadeh@gmail.com

چکیده

مجتمع‌های مسکونی که با هدف تأمین مسکن شهروندان در دهه‌های اخیر برنامه‌ریزی، طراحی و اجرا شده‌اند، بیشتر با مسئله کیفیت محیط مواجه هستند. عدم توجه به معیارهای کالبدی-فردی در طراحی مجتمع‌های مسکونی می‌تواند مشکلات اساسی در زمینه کیفیت مسکن و محیط‌های مسکونی ایجاد کند. بنابراین این مطالعه با هدف بررسی وضعیت مؤلفه‌های فردی و کالبدی از دیدگاه ساکنان صورت گرفت. برای انجام این مطالعه دو مجتمع مسکونی به عنوان نمونه مطالعاتی در کلانشهر رشت و شهر بندرانزلی انتخاب شد. سپس پرسشنامه‌ای با ۵۹ سؤال در زمینه مؤلفه‌های فردی و کالبدی (امنیت، سلامت محیطی، عناصر طبیعی محیط، پاسخگویی فعالیتی، حریمیت، آسایش و راحتی، سرزندگی، تعاملات اجتماعی و خوانایی) طراحی و در بین ساکنان مجتمع‌های مسکونی مورد مطالعه توزیع شد. در نهایت تعداد ۱۶۳ پرسشنامه کامل و بدون خطا جمع‌آوری و در نرم‌افزار SPSS تحلیل گردید. پایایی پژوهش در این نرم‌افزار با ضریب آلفا محاسبه و مقدار ۰/۸۶۸ نشان از پایایی و همبستگی درونی اطلاعات گردآوری شده داشت. براساس نتایج آزمون تی مستقل، از مجموع ۹ شاخص مورد مطالعه، علاوه بر شاخص امنیت، برای چهار شاخص دیگر یعنی شاخص‌های سلامت محیطی، پاسخگویی فعالیتی، سرزندگی و خوانایی، نیز سطح معنی‌داری بالاتر از ۰/۰۵ شده است که نشان از عدم وجود تفاوت آماری و معنادار میان مجتمع‌های مسکونی پردیسان و ارغوان است. در رابطه با شاخص عناصر طبیعی محیط، سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ است. بنابراین از لحاظ این شاخص تفاوت معناداری بین دو گروه مورد مطالعه وجود دارد. در واقع وضعیت عناصر طبیعی محیط در مجتمع مسکونی پردیسان بهتر از مجتمع مسکونی ارغوان است. در رابطه با شاخص حریم خصوصی و همچنین شاخص تعاملات اجتماعی نیز شرایط مشابه با شاخص عناصر طبیعی محیط است. در مورد شاخص آسایش و راحتی سطح معنی‌داری برابر با ۰/۰۰۴ است که نشان می‌دهد دو مجتمع مسکونی مورد مطالعه از این حیث تفاوت معناداری دارند. حد بالا و پایین برای شاخص مذکور مثبت هستند و می‌توان به این نتیجه رسید که مجتمع مسکونی ارغوان از لحاظ آسایش و راحتی وضعیت بهتری نسبت به پردیسان دارد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت محیط، مجتمع مسکونی، پردیسان، ارغوان، کیفیت کالبدی-عملکردی.